

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

X. An in alienatione rei relictæ loco pio capaci, vel Ecclesiæ capaci cum ea clausula; vt quotiescumque Ecclesia voluerit eam alienare, vel in proprios vsus conuertere, possit id etiam non seruatis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

num. 4.) solum reuocat privilegia Regularium quoad alienationes sine consensu Sedis Apostolicæ, vel eiusdem S. Congregationis faciendas, non autem quoad alia, quæ pertinent ad solennitatem illarum. Pro Regularibus tamen non habentibus privilegium alienandi cum sola licentia Sedis Apostolicæ requiruntur ad alienandum præter Sedis Apostolicæ licentiam prædictæ conditiones quatuor, de quibus dicebam *supra*.

37 An autem solus consensus summi Pontificis ad validè, & licite alienandum sufficiat?

38 Respondetur affirmatiuè: tum quia solennitates requiruntur de iure Canonico, in quo summus Pontifex potest dispensare; tum quia bona Ecclesiæ sub-

39 sunt arbitrio eiusdem summi Pontificis. Sic Ruinus *consil.* 157. Riccius *consil.* 242. Sopranus *cap. 5. quest. 4.* Tamburinus *de iure Abbat. tom. 3. disp. 13. quest. 1.* num. 9. Bordonus *resol.* 27. num. 11. & *segg.* Lezana

40 *part. 2. c. p. 19. num. 62.* & alij passim. Vbi tamen aduerte, quod licet consensus summi Pontificis, seu

Sedis Apostolicæ suppleat cæteras iuris solennitates, non tamen supplet causam legitimam alienandi; quia

semper summus Pontifex præstat consensum sub conditione, si sit alienatio in euentem utilitatem Ecclesiæ; adeo, quod si dictam conditionem non ex-

41 primar, tacite semper subintelligat. Rota 2. *part. diuers. decis.* 178. num. 2. Quaranta num. 7. Redoanus

42 *quest. 22. n. 75.* & Sopranus apud Filliucium *r. d. 44. cap. 5. g. 11.* Quapropter alienatio cum tali consensu

summi Pontificis, seu Sedis Apostolicæ celebrata poterit adhuc impugnari, nisi probetur fuisse in euen-

tem utilitatem Ecclesiæ celebrata. Menoch. Quaranta, & alij in locis *supra* citatis.

43 Cæterum casus à iure permixti, in quibus licita est alienatio sine vlla summi Pontificis, vel sacre Con-

44 gregationis licentia, sunt: Primus si alienanda sit res modici valoris, iuxta *cap. irritas, 12. quest. 2.* & quæ

dicebam *dub. 1. num. 13.* & *dub. 2. sect. 2.* & docent DD. quos citat, & sequitur Bonacina *tract. de resit. disp. 3. quest. 8. punct. 4. num. 7.* Lucianus in *man.*

45 *Epist. verb. Alienatio.* Secundus est consuetudo legitime præscripta, contra Extravag. *Ambrosio*; (idemque

dico de decreto sacre Congregationis, quod referebam *dub. 1. num. 4.*) iuxta ea quæ dicebam *dub. 1. 8.*

& docent DD. quos citat, & sequitur Azor. *lib. 2. cap. 9. quest. 1. num. 1.* Tertius est necessitas tam vrgens,

vt non possit expectari licentia Sedis Apostolicæ, vel summi Pontificis, vt si essent citò redimendi cap-

46 titui à piratis detenti, vel alendi pauperes in graui & repentina necessitate, iuxta ea quæ dicebam *cir. dub. 1. numero 13.* & dicam *dub. 23. num. 2.* & *segg.*

& docent Mol. *disp. 468.* & alij. Quartus, si bona sint relicta Religioni incapaci bonorum in communi,

iuxta ea, quæ dicam *dub. 22.* & docent DD. quos citat, & sequitur Sanchi *lib. 7. moral. cap. 26. num. 30.*

47 & *cap. 27. num. 17.* Quintus si sint relicta cum tali onere, vt debeant certo tempore, vel casu alienari,

vel ex obligatione iustitiæ restitui, iuxta ea, quæ dicam *dub. 10.* Sextus si bona solita sint infeudari, vel

in emphyteusim concedi, iuxta ea quæ dicam *dub. 15.* & docent Mol. *disp. 468.* & Rodrig. *tom. 1. quest. 27.*

48 *art. 13.* Septimus si fiat vnio Ecclesiæ loco Regulari, iuxta Clement. *si vna, de rebus Eccles. non alien.* iuxta ea,

quæ dicam *dub. 13.* Vide etiam quæ dicentur *cir. dub. 23.*

DVBITATIO X.

An in alienatione rei relicte loco pio capaci, vel Ecclesiæ capaci, cum ea clausula, vt quotiescumque Ecclesia voluerit, eam alienare, vel in proprios vsus conuertere possit, etiam non seruatis iuris solennitatibus, seruandæ sint conditiones, seu solennitates iuris?

S V M M A R I V M.

- 1 Alienatio fieri potest si in dispositione relicti expressa fuerit licentia per disponentem, posse nempe alienare sine solennitatibus, & in proprios vsus conuertere, non seruatis solennitatibus.
- 2 Testator poterat res suas in testamento relictas alienare sine solennitatibus; & ita dicendum est de Ecclesiis iure transmissis.
- 3 Testator potest hereditatem suam Ecclesia relinquere ad certum tempus, quo elapso teneatur illam transferre in aliquem ex consanguineis ab ipsa Ecclesia eligendum.
- 4 Ad recensitam translationem, licet sit quoddam fideicommissum, nullus consensus summi Pontificis, nullusque tractatus requiritur.
- 5 Clausula recensita non est iuri contraria, quia ius prohibet alienari quando bona sunt Ecclesiæ absolute.
- 6 Ecclesiæ, quæ sit incapax possidendi, relicta conditione retinendi per disponentem appositæ, tanquam turpis, potest rem relictam alienare.
- 7 Qui relinquit Ecclesiæ incapaci retinendi, ea conditione, vt retineat, manifeste contradicit iuris dispositioni, & ad id talis conditio tanquam turpis est reiicienda.
- 8 Is, qui relinquit Ecclesiæ ea conditione, vt alienare possit quando, nunquam voluerit, non contradicit iuri Ecclesiæ, quia Ecclesiæ non impeditur in omni casu rem suam alienare.

Responderetur negatiuè contra Armillam *verb. Alienatio, num. 19.* Couar. in *cap. tua, de testam. n. 6.* Riccium in *pravi, decis. 67.* Quarantam *verb. Alienatio, num. 31.* & 32. & Bonacinam *disp. 3. de contract. quest. 8. punct. 4. num. 8.* itavt dicta Ecclesiæ possit rem sibi sub hac conditione relictam, non seruatis iuris solennitatibus, alienare. Probat, quia testator poterat sine huiusmodi solennitatibus rem suam alienare: ergo in tali casu potest etiam Ecclesiæ. Antecedens patet: consequentia probatur, quia in tali casu Ecclesiæ alienare ex potestate accepta à testatore, qui transferens rem suam Ecclesiæ, potuit cum ea potestate transferre. Confirmatur, quia testator potuit hereditatem suam Ecclesiæ relinquere ea clausula, vt post aliquod tempus teneatur illam transferre in aliquem ex consanguineis, quem Ecclesiæ elegerit, ad quam translationem etiam si sit quoddam fideicommissum, nullus consensus summi Pontificis, nullusque tractatus requiritur, *argum. 1. & 3. Cod. quando decreto opus non est,* & tradunt Vgolin. *de potest. Episcop. cap. 14. §. 7. n. 5.* Quaranta *n. 45. lim. 17.* & Barbola *alleg. 95. n. 61.* Ergo neque in casu nostro requiritur.

Obiicies fundamentum Aduersariorum. Talis clausula, seu conditio est iuri contraria: ergo reiicienda tanquam turpis, & habenda pro non appositæ.

Respondetur, nego antecedens; quia ius prohibet solum Ecclesiæ rem alienari, quando illa est Ecclesiæ absolute,

absolutè, & in perpetuum: secus, si sit Ecclesiæ non absolutè, & in perpetuum, sed quamdiu Ecclesiæ placuerit illam retinere.

6 Obiicies secundo, rem relictam Ecclesiæ incapaci retinendi, ea clausula, vel conditione, ut retineat, & non alienet, Ecclesia non tenetur retinere, sed reiecta tali conditione, tanquam turpi, potest alienare. Rebuffus *compend. de alien. num. 23.* Franchus *de rebus Eccles. non alien. in 6. vers. 12.* Quaranta *num. 41.* & Sopranus *num. 32.* Ergo è contra rem relictam ea clausula, vel conditione, ut possit alienare, non seruata iuris solennitate, tenetur illam retinere, & non alienare, nisi in alienatione seruet iuris solennitatem.

7 Respondetur concedo antecedens, at nego consequentiam: & disparitas est, quia qui relinquit Ecclesiæ incapaci retinendi ea conditione ut retineat, manifestè contradicit iuris dispositioni: & consequenter talis conditio, tanquam turpis, est reiicienda. Non sic contradicit qui relinquit Ecclesiæ ea conditione, ut alienare possit quandocumque voluerit; quia Ecclesia iure non impeditur sine solennitate alienare rem suam in omni casu, sed solum quando illa est Ecclesiæ absolutè, & non pro tempore limitato, sicuti est in casu nostro, quandoquidem relinquitur pro tempore, quo ipsa Ecclesia illud retinere voluerit.

DVBITATIO XI.

An si è contra res relictæ sit Ecclesiæ cum ea clausula, seu conditione, ut nunquam alienetur, possit adhuc, existente tamen iusta causa, & seruatis iuris solennitatibus, alienari? Vbi etiam, quandonam incurratur poena caducitatis.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia prohibita per disponentem alienare bona sibi relictæ, adhuc potest alienare, si non habeat quomodo possit utilitati, necessitati, vel pietati providere.
- 2 Ecclesia prohibita per disponentem alienare, si habet quomodo possit prædictis providere, debet conditionem seruare.
- 3 Conditiõ recensita non aduersatur in tali casu iuri concedenti alienationem rerum Ecclesiæ in casu utilitatis, necessitatis vel pietatis.
- 4 Opiniõ in oppositum Hostiensis, Innocentij, & Abbatis est satis probabilis, & vide eorum fundamenta.
- 5 Res relictæ sub conditione, quod non possit alienari, operatur tamen ut non possit alienari pro quacumque necessitate, sed pro gravi.
- 6 In opinione prædictorum quando requiritur consensus summi Pontificis in alienatione rei ut supra relictæ non est necesse narrare conditionem testatoris, nisi impetrandus sit consensus per modum dispensationis.
- 7 & 8 Conditiõ apposta à disponente, quod bona relictæ Ecclesiæ non possint alienari, debet exprimi in impetratione consensus summi Pontificis, alias rescriptum vitaret; secus si impetrandus sit per modum approbationis causarum ad alienationem requisitarum.
- 9 Poena caducitatis adiecta rei, quæ donata fuit Ecclesiæ capaci, cum clausula, seu conditione, ut non alienetur, non incurritur semper, sed solum quando sine iusta causa alienatur, vel etiam sine debita solennitate, & consensu Pontificis.

10 Quilibet est rei sua moderator, & arbiter.

11 Qui potuit liberè non donare, sic etiam potuit cum tali onere donare.

Respondetur (quamvis possit, si Ecclesia non habeat alia bona, quibus possit utilitati, necessitati, vel pietati providere, in quo casu conveniunt Doctores, non posse tamen si habeat; quia in tali casu conditio servari potest, & non aduersatur iuri concedenti alienationem rerum Ecclesiæ in casu utilitatis, necessitatis, vel pietatis. Et fauet textus in *Authent. de alienat. & emphyteusi, collat. 9. §. sanctissimus*, ubi dicitur, res Ecclesiæ alienari posse pro captivis redimendis, nisi eo pacto relictæ sint, ne alienari possint.

Contrarium tamen, & satis probabiliter, sentiunt Hostiensis, Innocentius, & Abbas, quos sequitur Silu. *verb. Alienatio, quest. 28.* Sopranus apud Fillium *tract. 44. cap. 4. quest. 25. num. 31.* & Azor. *2. p. lib. 9. cap. 2. quest. 9.* ex eo, quia habere Ecclesiam alia bona quæ alienare possit, non impedit, quominus rei sit relictæ alienatio ex causa pietatis, utilitatis, vel necessitatis, & seruatis iuris solennitatibus fiat: ergo. Consequentia probatur, quia quotiescumque alienatio fit ex causa pietatis, utilitatis, vel necessitatis, & seruatis iuris solennitatibus, permittitur à iure: ergo non potest testator conditionem contrariam apponere, quia si apponeret, apponeret contra ius, & consequenter ea, tanquam turpis, reiicienda erit. Vnde videtur quodammodo ad nostrum fundamentum responderi posse: & ad textum in *Authent. de alienat.* respondent, non posse rem relictam alienari pro captivis redimendis, si relictæ fuerit ea clausula, seu conditione, ut non alienetur, nisi captivi extremam, vel valde grauem necessitatem patiantur: id enim operatur conditio, ut scilicet res sic relictæ non possit alienari pro quacumque necessitate.

Hæc opinio est, inquam, ob dicta satis probabilis, & iuxta eam, cum à superiore impetrandus est consensus, ut res sic relictæ possit alienari, non est manifestanda talis clausula, seu conditio; nisi impetrandus sit à superiore consensus per modum dispensationis, qualiter solet impetrari à Pontifice, quia tunc Pontifex, vel non concederet rescriptum, vel si concederet, non concederet eodem modo, si scilicet talis clausula, seu conditio ipsi manifestaretur: quapropter est exprimenda, alioquin eius taciturnitas vitaret rescriptum, iuxta *cap. super literis, extra de rescriptis*; & docent communiter Doctores, quos citat, & sequitur Riccius *decis. 45.* & Bonacina *punct. 4. n. 12.* Secus si impetrandus sit per modum approbationis causarum ad alienationem requisitarum, quia tunc non est necesse quod dicta clausula, seu conditio manifestetur: quandoquidem illa apposta in istorum Doctorum opinione non immutat potestatem alienandi ex iusta causa, & seruatis iuris conditionibus, magis quàm si apposta non esset, ac proinde quoad hanc partem pro non adiecta.

Ex dictis sequitur, quod non semper incurratur poena caducitatis adiectæ rei, quæ donata fuit Ecclesiæ capaci cum clausula, seu conditione, ut non alienetur, alioquin ad aliam transeat: sed solum quando alienatur sine iusta causa, vel etiam sine debita solennitate, & consensu Pontificis, quando hæc requiruntur, iuxta ea quæ supra dicebantur. Prior pars patet ex dictis: posterior pars probatur, quia quilibet est rei suæ moderator, & arbiter, *l. in re mandata, Cod. mandati*; & consequenter sicuti potuit liberè non donare, sic etiam potuit cum tali onere donare. Vide Sylvest. *verb. Alienatio, q. 28.* Nauar. *consil. 8. de vendit.* Azor. *lib. 9. cap. 2. q. 9.* & Sopranum *cit. c. 4. q. 25. n. 31.*

DVBITA